

Elektrituru nõukoda

25.03.2024

Elektrituru nõukoja päevakord

- 15 minuti turutoodetele ülemineku ajakava
- Bilansiturgude teekaart, eabilansi hind ja bilansiteenuse hinnastruktuur
- Andmelao LIVE
- Ülevaade sagedusreservide pikaajalise hanke avaliku konsultatsiooni tulemustest
- Käimasolevad avalikud konsultatsioonid
- AOB

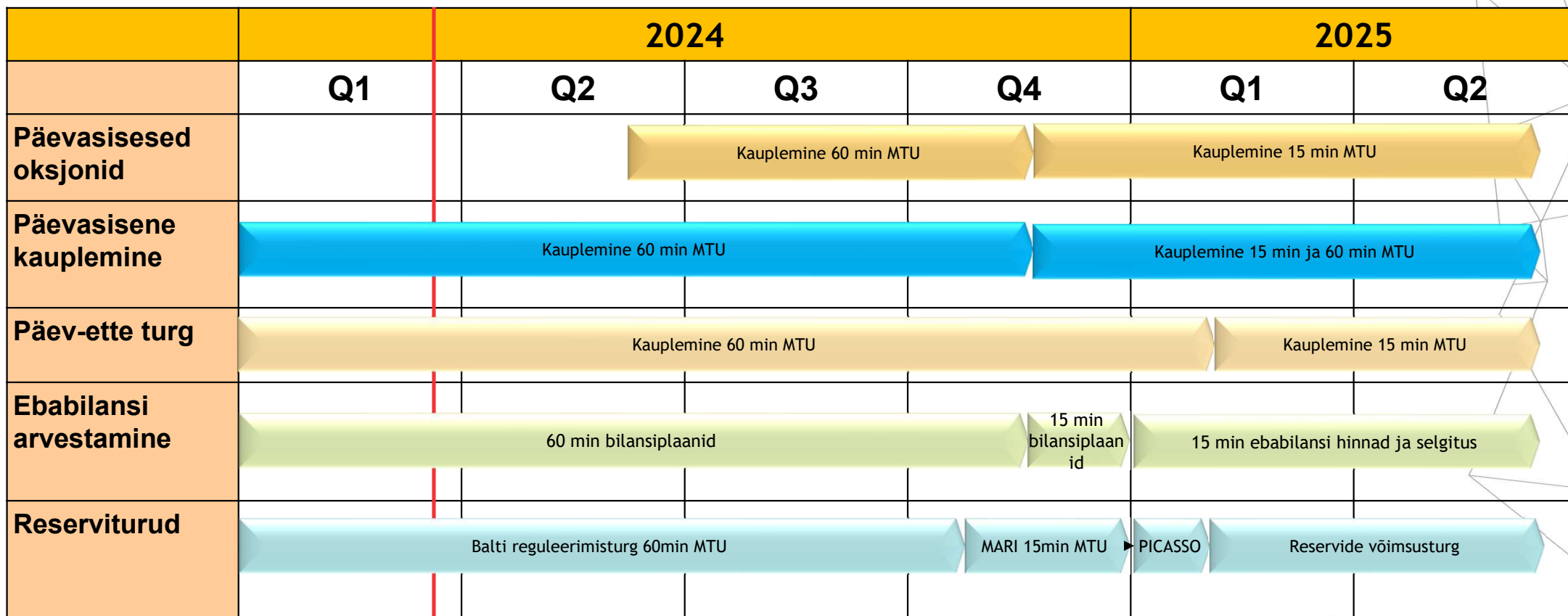
Üleminek 15 minuti turutoodetele ja päevasised oksjonid

Elektrituru nõukoda
25.03.2024

elering
ÜHENDAME ENERGIAD

Balti turgude arengud lähima aasta jooksul

Täna

Kokkuvõte olulisematest tähtaegadest

Date	Event	Important for market participants	
Q2 2024	Päevasised oksjonid	Tekib võimalus kaubelda uues formaadis	😊
10.2024	MARlga liitumine	Reguleerimispakkumised liiguvad 15 minuti toodetele	!
Q4 2024	Päevasistel oksjonitel ja päevasisesel kauplemisel võetakse kasutusele 15 minuti tooted	Võimalus hakata päevasisesel kauplemisel kasutama 15 minuti tooteid	😊
		Kohustuslik hakata kasutama päevasistel oksjonitel 15 minuti tooteid	!
		Kohustuslik hakata saatma 15 minuti formaadis bilansiplaane	!
01.01.2025	Rakendatakse 15 minuti eabilansi periood	Turuosalistel tekib bilansivastutus 15 minuti perioodide lõikes.	!
Q1 2025	PICASSOga liitumine	Tekib võimalus pakkuda aFRR tooteid.	😊
Q1 2025	Päev-ette turg läheb üle 15 minuti arvutusloogika peale	Võimalus hakata päev-ette turul kasutama 15 min tooteid	😊 ?
Q1 2025	Võimsusturu avamine	Tekib võimalus pakkuda reserve võimsustooteid.	😊

Täna!

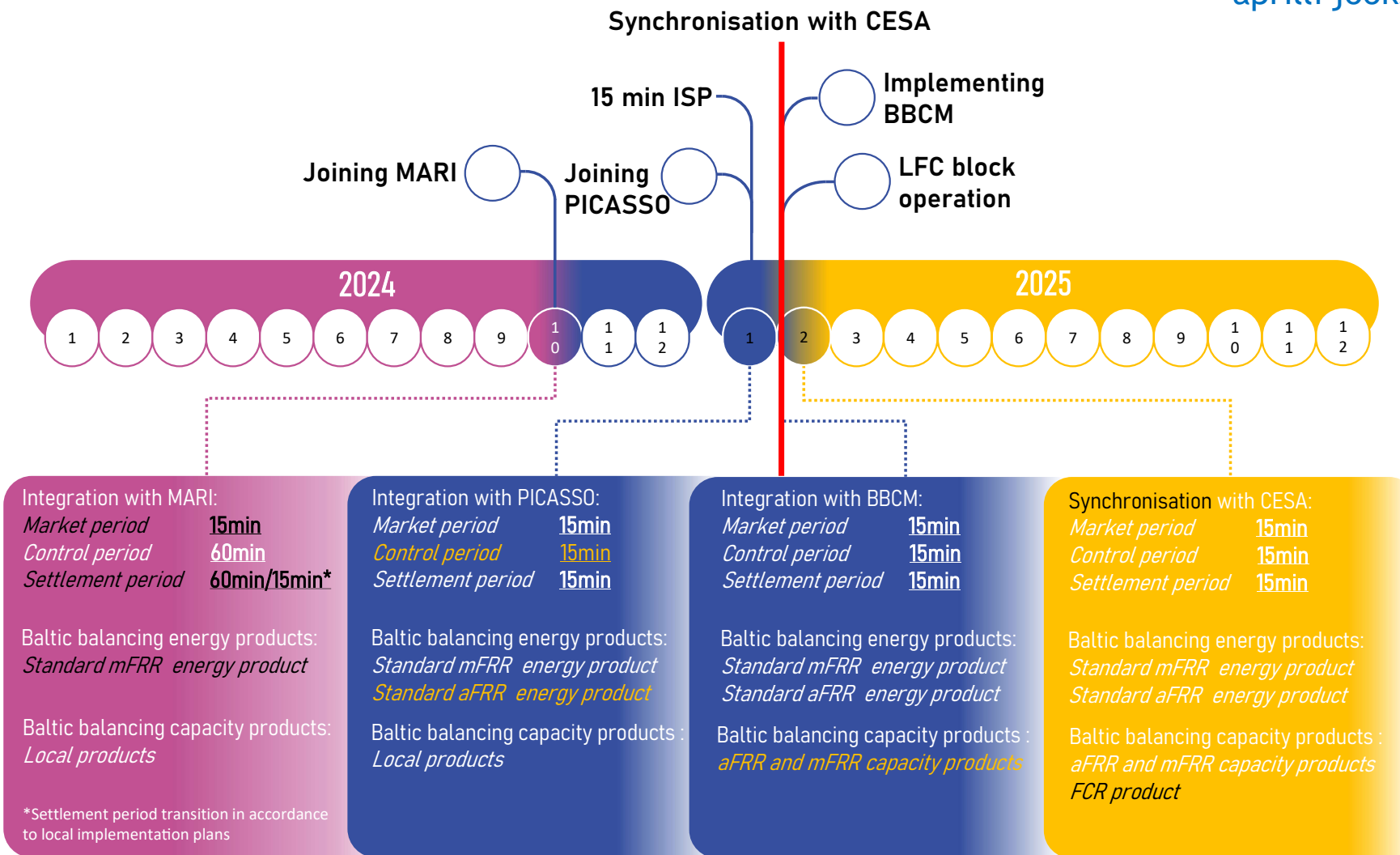
Küsimused

elering
ÜHENDAME ENERGIAD

Bilansiturgude teekaart, eabilansi hing ja bilansiteenuse hinna meetoodika

Balti bilansituru teekart*

*Balti uuendatud roadmap avalikustatakse aprilli jooksul

Bilansituru teekaart

- MARI platvormiga liitumine nihkub oktoobri algusesse ja lõpp tähtaeg sõltub kõigi Balti TSO-de MARI-ga liitumisest.
- MARI rakendamise go-live reguleerimisteks toimub kõigi Balti TSO-dega ühiselt.
- Baltikumi MARI go-live ajal on regioonis ainult Balti TSO-d rakendanud MARI.
- Pärast MARI rakendamist hakkab iga TSO juhtima oma ala bilanssi.
- Balti TSO-d on alates jaanuarist arvatud PICASSO projekti liikmeteks ja Balti TSO-d töötavad koos PICASSO projekti tiimiga välja testimiste ajakava. Siht on Baltikumi go-live jaanuari algus 2025.
- Baltikumi PICASSO go-live ajal on ka Fingrid PICASSO rakendanud.

Reservvõimsuste eelkvalifitseerimine

- Kõik varad, mis osalevad MARI ja PICASSO platvormil ning tulevikus Balti reservide võimsusturul, peavad olema vastava teenuse pakkumiseks eelkvalifitseeritud.
- Eelkvalifitseerimist saab juba teostada olemasoleva või vähemalt füüsiliselt võrguga ühendatud liitumisprotsessis oleva varaga.
- Vastavate teenuse jaoks on Eleringi poolt välja töötatud eelkvalifitseerimise tehnilised dokumendid – [link](#) .
- Eelkvalifitseerimise käigus luuakse ühendus sõnumivahetuseks kui ka üldjuhul reaalaaja andmete vahendamiseks.

Elektrienergia bilansiteenuse hinna arvutamise ühtne metoodika

1. EL elektrisüsteemi tasakaalustamise võrgueeskiri 2017/2195 alusel eabilansi hind (ISP) on *single price* ning hinna aluseks on aktiveeritud reguleerimisenergia (aFRR ja mFRR hind) eabilansi piirkonna kohta. TSO rakendab täiendava arveldusmehhanismi finantsneutraalsuse saavutamiseks bilansienergia, reguleerimisenergia-ja võimsuse ja administratiivkulude finantsneutraalsuse tagamiseks. Täiendavat arveldusmehhanismi kohaldatakse bilansihaldurite suhtes.
2. Eesti siseriiklik „Elektrienergia bilansiteenuse hinna arvutamise ühtne metoodika“ alusel süsteemihaldur kujundab bilansiteenuse hinna selliselt, mis võimaldab katta:
 - reguleerimisvõimsuse ja-energia ostuks tehtud põhjendatud kulutused;
 - süsteemivälise avatud tarne ostuks tehtud põhjendatud kulutused;
 - bilansienergia ostuks bilansihaldurilt tehtud põhjendatud kulutused;
 - bilansiteenuse osutamisega kaasnevad põhjendatud administratiivkulud.

Elektrienergia bilansiteenuse hinna arvutamise ühtne metoodika

1. Bilansiteenuse **administratiiv**kulude tariifstruktuur ja **põhimõtted ei muutu**.
2. Alates 01.2025 laieneb bilansiteenuse tariifide struktuuris kulud, et **hankida reservvõimsusi liitumiseks** Mandri-Euroopa sagedusalaga. Samuti on süsteemi tasakaalustamata energiale avatud tarne kulu.
- Kõikidel **avatud tarnijatel tuleb muuta oma elektrilepingute hinnastamise struktuuri**, et sõltumata avatud tarne paketist saab müüja lisada kliendile juurde Eleringi poolt avaldatud bilansiteenuse tariifid.
 - Reservvõimsuste hankimise kulu ei ole bilansihalduri kulu
 - Juhitavad võimsused, kes pakuvad sagedusreserve, saavad läbi mehhanismi raha tagasi
 - Elering on finantsneutraalne
 - Avaldame 2025 tariifid esimesel võimalusel. Edaspidi hakkame tariife korrigeerima jooksvalt, edastame sellest info turuosalistele ja veebilehele ette, eesmärk on olla finantsiliselt tasakaalus.

	Bilansiteenuse tariif €/MWh
Ebabilansi tasu (ebabilansi kogus absoluutväärtuses)	0,81 €/MWh (ainult admin kulu osa)
Bilansiportfellis tootmine	... €/MWh (admin + reservvõimsuste hankimine)
Bilansiportfellis tarbimine	... €/MWh (admin + reservvõimsuste hankimine)

Tsentraalne tarbimise juhtimise arveldusmudel

Konkurentsiameti poolt kooskõlastamisel (aprill/mai 2024?) rakendame tarbimise juhtimise osalemisel mFRR turul tsentraalse arveldusmudeli. See tähendab:

- Reguleerimisenergia kogused arveldatakse bilansihalduriga Elspot hinnaga
- Tarbimise vähendamine: Elering tasub bilansihaldurile ja samas mahus on agregatorile ülesreguleerimise hing: mFRR hind-Elspot
- Tarbimise suurendamine: Bilansihaldur tasub Eleringile ja samas mahus on agregatorile allareguleerimise hing: mFRR hind+Elspot

Rakenduse aeg: Q32024

Konsultatsioonide ja koosolekute ajakava

Bilansihalduritega koosolekud (22.03, 7.05, 17.06, 9.09, 14.10)

- Teemad: 15 min ISP (sh Andmeladu), bilansiplaanide ülemine 15 min MTU-le, bilansireeglid alates MARlga liitumisest, PICASSO-ga liitumisest (aFRR),

Avalikud konsultatsioonid ja tüüptingimused:

Aprill - mFRR reguleerimislepingu tüüptingimused

Q2/Q3 – aFRR reguleerimislepingu tüüptingimused

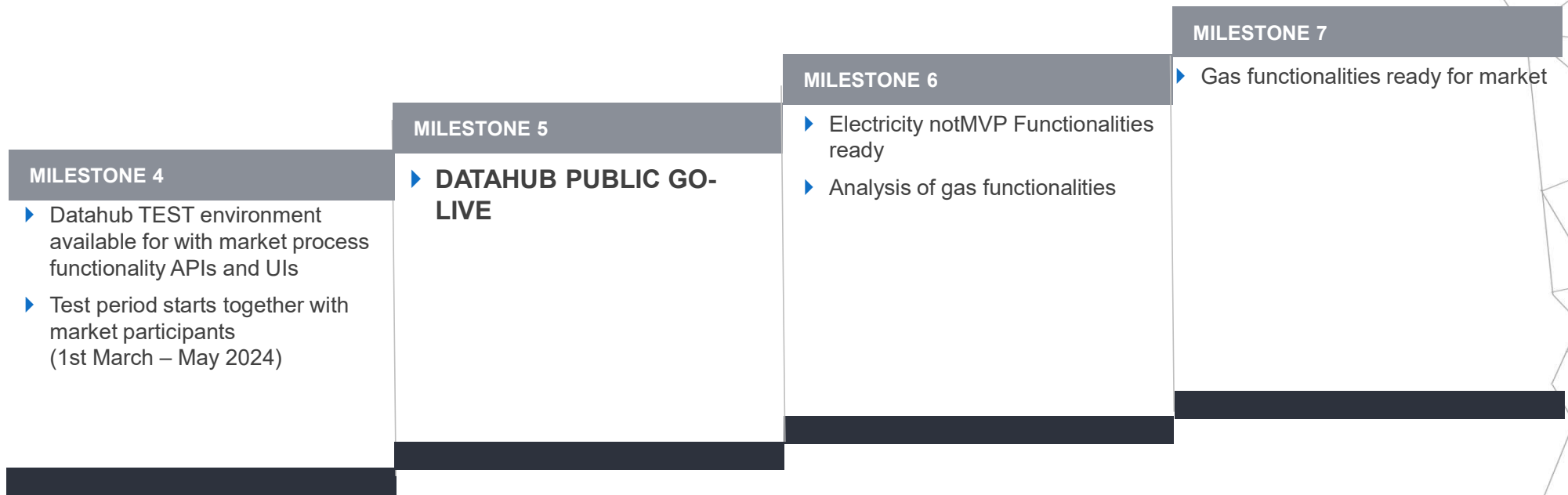
Q2/Q3 – Bilansilepingu tüüptingimused (ebabilansi hind)

Andmeladu (estfeed) LIVE

LIVE plaan on 17.06.2024 kui kõik funktsionaalsused toimivad

1. Uuele süsteemile üleminek **toimub koos 15 minutit perioodi** mõõteandmete edastuse rakendamisega! Üleminekul alustavad **kõik operaatorid** (võrguettevõtjad, liinivaldajad, jt ning samuti agregatorid) mõõteandmete edastust ainult 15 minutit resolutsioonis sõltumata, kas andmeid mõõdetakse 15 minutit resolutsioonis või mitte
2. Olulisemad muudatused:
 - 15 minutit mõõteandmete edastus
 - Võrguettevõtja nimetatud müüja andmevahetus (Elektrilvi>Elektrum Eesti)
 - Mõõtepunkti tehnilised andmed vastavalt võrgueeskirjas toodule, sh tootmise (nt päike) ja salvestuse info
 - Tarbimise juhtimise agregatorlepingute lahendus (mFRR turg)
3. **Kui funktsionaalsused ei ole töökindlalt valmis (hetkel test), lükkub LIVE edasi!**

Go-live

March 2024

We are here

17th June

Q4 2024

Q2 2025

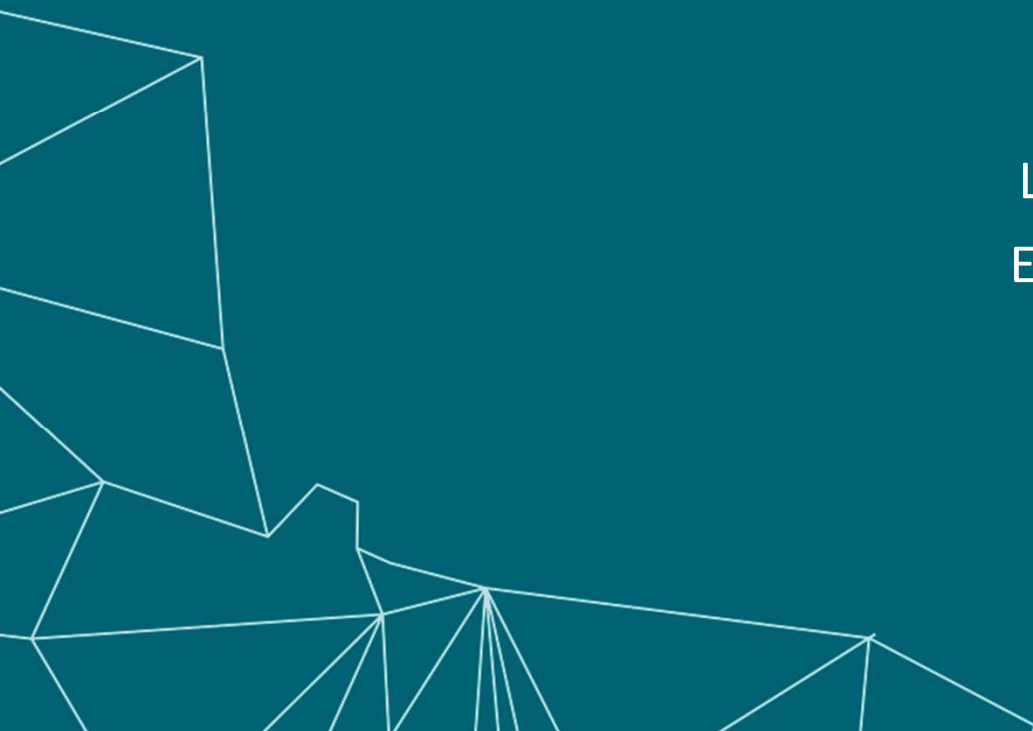
Tänan!

elering
CONNECTING ENERGIES

Sagedusreservide pikaajaline hange

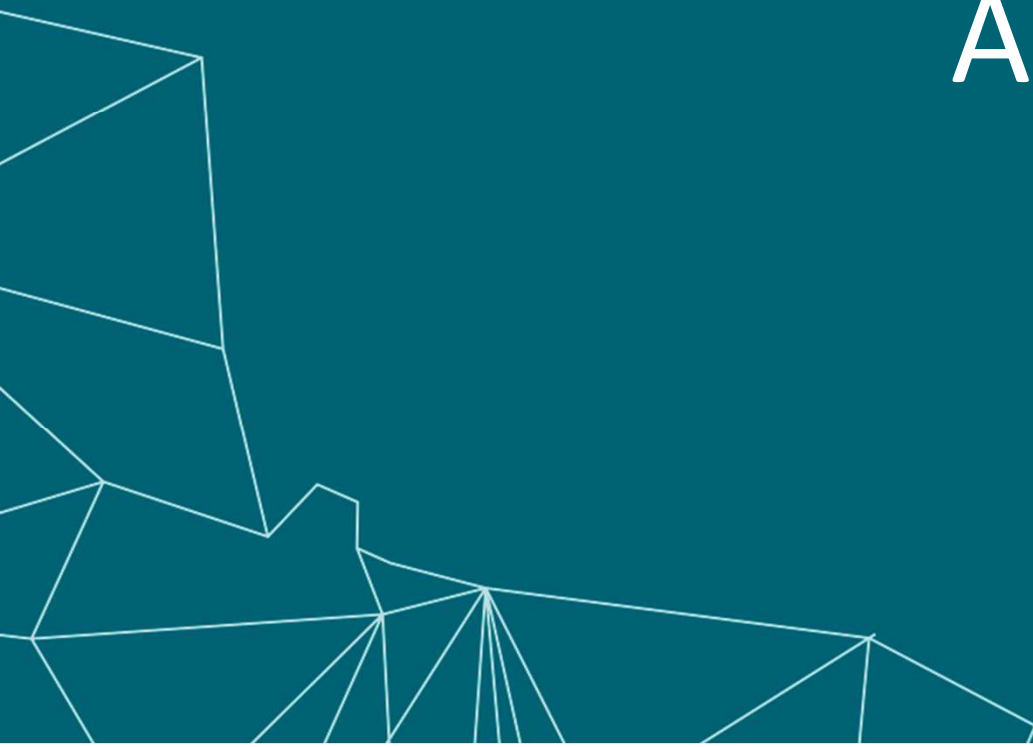
Lauri Oks
Elering AS

Muudatused kontseptsioonis

- „Black start“ võimekuse nõue eemaldatud
- Minimaalne pakutav kogus vähendatud 25 MW-ni (varasemalt 50 MW), sealt edasi lisatud minimaalne samm 1 MW
- Täpsustatud „uue“ tootmisüksuse kriteeriumid
- Täpsustatud lubatud avariiline turult eemaloleku maht

Aitäh!

Avalikud konsultatsioonid

Airi Noor
Elering AS

Pikaajaliste ülekandevõimsuste arvutamine

FCA NC (2017/1719) Article 10 Long Term Capacity Calculation Methodology

- *ACER DECISION No 27/2020, 17 November 2020 rejecting the Baltic CCR TSOs' proposal for the long-term capacity calculation methodology. (The Baltic LT CCM compliant with EU law can only be implemented after desynchronisation which is expected to be in 2025.)*
- Ühise võimsuse arvutamise meetodika ettepaneku osas pikkade ajavahemike jaoks Balti piirkonnas algas avalik konsultatsioon 5. märtsil.
- Konsultatsioon toimub läbi ENTSO-E vastava keskkonna nime all „Baltic CCR TSOs' proposal for Long Term Capacity Calculation Methodology according to Commission Regulation (EU) 2016/1719 of 26 September 2016 Establishing a Guideline on Forward Capacity Allocation“
- Konsultatsioon on avatud kuni 5.aprillini. Oma tagasiside palun anda läbi ENTSO-E keskkonna.
<https://consultations.entsoe.eu/markets/baltic-ltcc-methodology/>

Pikaajaliste ülekandevõimsuste jagamine

FCA NC (2017/1719) Article 16 Long-Term Capacity Splitting Methodology

- *ACER OPINION No 03/2022 (5) The requirement of Article 16(2)(b) of Regulation (EU) 2016/1719 for a methodology that is coherent with the capacity calculation methodology implies that the splitting methodology according to Article 16 of Regulation (EU) 2016/1719 can only be implemented when the long-term capacity calculation methodology under Article 10 of Regulation (EU) 2016/1719 has been implemented for the respective region. Until the splitting methodology according to Article 16 of Regulation (EU) 2016/1719 has been implemented, cross-zonal capacity may be split according to a methodology bilaterally agreed by the relevant TSOs, subject to regulatory oversight.*
- *No later than the submission of the capacity calculation methodology referred to in Article 10, the TSOs of each capacity calculation region shall jointly develop a proposal for a methodology for splitting long-term cross-zonal capacity in a coordinated manner between different long-term time frames within the respective region. The proposal shall be subject to consultation in accordance with Article 6.*
- Konsultatsiooni algus täpsustamisel

Reserviturgude disain

Regulaatorite poolt kooskõlastuse saanud meetodikad vastavalt EBGL(2017/2195)

- LFC bloki reserve hankimise turureeglite meetodika (art 33(1) ja 38(1));
- Balti koordineeritud võimsusarvutuse ala põhivõrguettevõtjate ühine ülekandevõimsuste arvutamise meetodika tasakaalustamise perioodi jaoks (art 37(3));
- LFC bloki eranditaotlus sagedusreserve võimsuse kohustuse piiriülese edasi andmise kohta (art 34(1));
- LFC bloki reserviturgude jaoks vajalike ülekandevõimsuse broneerimise meetodika täpsustavad muudatused TSOde vahel kokku lepitud, regulaatoritele esitatud (NC art 41(1))

Vajavad täpsustamist – muudatused avalikul konsultatsioonil

- EBGL art 33(1) ja 38(1)) ja art 41(1))
- Reserve saab hankida ka ilma täpsustavate muudatusteta
- Konsultatsiooni algus aprilli lõpp

Reguleerimislepingute tüüptingimused

mFRR reguleerimislepingu tüüptingimuste muudatuste avalik konsultatsioon

- Seoses mFRR reservi põhimõtete muutustega, on vaja ka tänase mFRR tüüpi reservi reguleerimislepingu tüüptingimused uuendada.
- Uued tüüptingimused kirjeldavad ära: Üldise mFRR protsessi muudatused, MARI energiaturu põhimõtted, mFRR võimsusturu põhimõtted ja eelkvalifitseerimise nõuete kirjeldus
- Konsultatsiooni algus aprilli lõpus

aFRR reguleerimislepingu tüüptingimuste ja bilansilepingu tüüptingimuste muudatuste avalik konsultatsioon

- Seoses FCR ja aFRR reservi lisandumisel Eesti ala tasakaalustamiseks, kavandab Elering välja töötada ja avalikult konsulteerida aFRR reguleerimislepingu ja bilansilepingu tüüptingimused
- Konsultatsiooni algus hiljemalt juuni lõpus

Aitäh!